

Handläggare: Lotta Lindh-Neville
Telefon: 08-508 14 008

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Rapport om hur barn- och ungdomsverksamheten inom individ- och familjeomsorgen fungerar

Förslag till beslut

Rapporten godkänns.

Gillis Hammar
Stadsdelsdirektör

Margaretha Selin
avdelningschef
Individ-och familjeomsorg

Sammanfattning

I samband med stadsdelsnämndens beslut om verksamhetsplan för 2008 fick avdelningen för individ- och familjeomsorg i uppdrag att under april månad lämna en rapport om hur den förändrade organisationen inom avdelningens barn- och ungdomsarbete fungerar. Organisationen av barn- och ungdomsenheten bygger i stor utsträckning på den genomlysning som gjordes inför bildandet av en ny stadsdelsförvaltning. Många av de förslag och synpunkter som framkom har genomförts medan andra kräver längre processer. Ett stort arbete har lagts ner på att utforma en gemensam värdegrund för barn- och ungdomsarbetet. Den processen fördröjdes bl.a. av personalomsättning, långa rekryteringsperioder och det faktum att arbetsgrupperna satt spridda i stadsdelen. Sedan årsskiftet 2008 är personalsituationen betydligt bättre, arbetsgrupperna är samlokaliserade och en positiv utveckling pågår.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg. Ärendet kommer att behandlas på en extra skyddskommitté.

Bakgrund

Inför sammanslagningen av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd gjordes på uppdrag av stadsdelsdirektören en genomlysning av barn och ungdomsverksamheten av en utomstående konsult. Avdelningen för individ- och familjeomsorg fick också i samband med stadsdelsnämndens beslut om verksamhetsplan 2008 i uppdrag att till nämnden redovisa hur arbetet inom barn- och ungdomsenheten utformats och fungerar.

Rapporten ”Analys av barn- och ungdomsverksamheten inom individ- och familjeomsorgen i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning av Anette Holm och Göran Svensson daterad i maj 2007, behandlades vid stadsdelsnämndens sammanträde i augusti 2007. Förslagen och synpunkterna i rapporten har beaktats och är inarbetade i föreliggande rapport.

Organisation

Enheten för barn- och ungdom är organiserad i en utredningsenhet med fyra specialiserade undergrupper; mottagning, utredning barn, utredning ungdom och familjevård - familjerätt samt en öppenvårdsenhet

En väsentlig skillnad mot tidigare är att inom utredningsenheten för barn och ungdom har en mottagningsfunktion inrättats som har till uppgift att ta emot alla ansökningar och anmälningar samt göra en bedömning av all nyinkommen information, sortera och hänvisa inom och utom förvaltningen samt fatta beslut om att inleda utredning eller att inte inleda en utredning. Se bilaga 1 och 2. Mellan september 2007 och årsskiftet inkom cirka 450 anmälningar av vilka cirka en tredjedel överlämnades till utredningsgrupperna. Mottagningsgruppen har kunnat avlasta utredningsgrupperna också genom att personer hänvisats direkt till öppenvården. Under 2007 har cirka 250 föräldrar fått råd och stöd. Utöver detta har ett flertal Komet-grupper hållits. Detta är öppenvårdsinsatser som erbjudits utan föregående utredning och beslut. Det förebyggande arbetet som inte är biståndsprovat utvecklas efterhand som nya erfarenheter nås och efterfrågas. För att enheten även ska klara de biståndsbeslutade insatserna måste emellertid en gräns dras för hjälp som kan fås från andra verksamheter såsom BUP och familjerådgivning.

Personalsituationen

Rekrytering och tillsättning av tre biträdande enhetschefer inom utredningsenheten för barn och ungdom har försenat samverkan inom enheten men från och med årsskiftet 2007-2008 är alla tjänster tillsatta. Cheferna vid utredningsenheten för barn och ungdom har under våren 2008 påbörjat en utbildning med en ledarkonsult som ett stöd i det fortsatta chefskapet och utformandet av ledningsgruppen. Tre biträdande enhetschefer går stadens utbildning i chefskörkortet samt en biträdande enhetschef genomgår stadsdelens interna chefsutbildning.

Under perioden juli 2007 till och med mars 2008 har en enhetschef gått i garantipension, två biträdande enhetschefer avslutat sina anställningar, en socialsekreterare har gått till projekt inom staden, en socialsekreterare har fått anställning på Jobbtorg, två vikarierande socialsekreterare fick inte förlängda vikariat och ytterligare tre socialsekreterare har avslutat sina anställningar. I en arbetsenhet med 49 personer har 10 personer slutat och nya börjat.

Rekrytering av ny personal har pågått under hösten och våren. Socionomkonsulter har anlåtats under denna period. Situationen nu i april är att ytterligare en person kommer att avsluta sin anställning och en person är sjukskriven. En konsult och en vikarie är anställda i avvaktan att ny ordinarie personal är på plats och gruppen är fulltaglig.

Samtliga medarbetare beskriver en avsevärd skillnad i arbetssituationen jämfört med i december 2007. Det är dock fortfarande en stor belastning i alla grupper och ett stort inflöde av ärende. Arbetssituationen följs upp kontinuerligt.

Utredningsgrupperna beskriver att det är en annan tyngd i ärendena eftersom mottagningsgruppen tar de lättare ärendena men det är också en avlastning att inte behöva ta jour.

Utredningsmetoder

Konsultrapporten konstaterade vikten av att skapa en gemensam utredningsstruktur och bestämma vilka evidensbaserade utredningsmetoder som enheten ska använda.

Personalen har utbildats i manualbaserade utredningsmetoder som ADAD (Adolescent Drug Abuse Diagnosis) och SAVRY (Struktured Assessment of Violence Risk in Youth). Enheten ingår i stadens forskning i SAVRY vilket innebär att alla ärenden som uppfyller kriterierna för en SAVRY- utredning genomförs med SAVRY och bidrar därmed till forskningen. Samtliga dessa

utredningsmanualer riktar sig till utredningar av ungdomar. Det saknas utredningsmanualer för barn. Vi kommer att följa de kommuner och stadsdelar som arbetar med manualbaserade metoder för barn som EARL (Easy Assessment Risk List for Boys) och HOME. Hela enheten kommer under hösten att genomgå utbildning i BBIC (Barnets Behov i Centrum) som därmed blir den gemensamma utredningsstrukturen för hela enheten.

Metoddiskussioner om när en utredning kan avslutas pågår inom enheten. Det kommer att vara en ständigt fortgående diskussion i arbetsgrupperna om när ”det är tillräckligt bra” eller när man kan lämna för ”de klarar sig själva”.

För att föräldrar och barn/ungdomar ska känna sig delaktiga i den utredning som görs skapas så kallade utredningsplaner i alla ärenden. Det innebär att socialsekreteraren tillsammans med den ärendet rör – ungdomen, föräldrarna - gör upp en plan om hur utredningen ska bedrivas. Ambitionen är att så långt det är möjligt ska utredningen göras tillsammans med den det gäller.

Det är viktigt att alla kan stadens dokumentationssystem ”Paraplyet”. En inventering har genomförts för att kunna skraddarsy en utbildning utifrån vad personalen behöver för kompetensutveckling i systemet. En biståndshandläggartjänst har omvandlats till administrativ sekreterare/Paraplyansvarig för att vara ett stöd till användarna och för att lägga in och ta ut statistik ur programmet.

Placeringar

Att begränsa placeringstidens längd är något som enheten strävar efter. Det är dock svårt att begränsa placeringen till tre månader som föreslogs i konsultrapporten. Det är svårt att hitta de institutioner som kan slutföra ett arbete på så kort tid. Vår utgångspunkt är att barn och föräldrar i första hand ska få det stöd och den hjälp som de är i behov av på hemmaplan genom vår egen öppenvård.

Antalet placeringar ska minimeras eftersom forskningen pekar på att placeringar utanför hemmet inte har gett ett önskat resultat. Kortare placeringar görs främst på låsta avdelningar inom SIS institutioner. Det kan t.ex. gälla ett missbruk som måste brytas, ett kriminellt beteende som snabbt måste stoppas eller att tid behövs för att genomföra en utredning gällande barnet/ungdomen.

Inom enheten, inklusive öppenvården, finns ett ”placeringsforum” där möjlighet finns att samråda i de ärenden som kan leda till placering. Syftet är att skapa samsyn samt diskutera lämpliga insatser.

Eftervård

Efter placeringen arbetar vi med ”vårdkedjor” i form av vår egen öppenvård men även köpt öppenvård i form av ungdomsbostäder och kvalificerade kontaktmannaskap. Vår egen öppenvård erbjuder ett 20-tal ungdomsbostäder med tillhörande stöd. Det fungerar bra, men förutom dessa har vi idag behov av att även köpa insatser för de ungdomar som är i behov av mer omfattande insatser.

Uppdragen som ges till öppenvården är skriftliga och formulerade med mål som är inriktade på att förändra beteenden. Målen följs kontinuerligt upp och avslutas när de är uppfyllda. Vi kommer att se över delegationsordningen. Nyligen har de biträdande enhetscheferna fått arbetsuppgiften att underteckna utredningar och lägga förslag till beslut i enskilda ärenden till den sociala delegationen. Enheten har arbetat med att upprätta gemensamma policyn och riktlinjer för hur samarbetet ska ske internt.

Samverkan

Samverkan pågår i olika grupperingar. Sedan ansvaret för skolan övergick till utbildningsförvaltningen pågår ett arbete för hur samverkan ska bedrivas med skolorna. Bland annat diskuteras övergripande samverkansfrågor mellan skolorna och stadsdelarna inom den så kallade 15- gruppen , där alla stadsdelsförvaltningar och utbildningsförvaltningen finns representerade.

Helt nyligen inbjöds rektorer och biträdande rektorer i stadsdelen till ett första möte att diskutera samverkan med socialtjänsten där de första riktlinjerna drogs upp för hur och i vilka ärenden samverkan är nödvändigt. Projektmedel har sökts tillsammans med öppenvården för ett projekt tillsammans med några utvalda skolor för att arbeta med elever som skolkar. Mottagningsgruppen som oftast kommer i kontakt med skolorna har utsett kontaktpersoner mot skolorna. En del har hunnit med att vara ute i skolorna för att presentera sig för elevvårdsteamet. Flera besök kommer att göras under våren och därefter regelbundet.

I BUS- samverkan ingår barn- och ungdomspsykiatri, barnhabiliteringen samt avdelningen för funktionsnedsatta. Ungdomsgruppen har intensifierat samverkan med polisen för att ha ett närmare samarbete direkt med ungdomarna.

Det pågår i staden en översyn av handläggningen av ärenden som rör personer med neuropsykiatriska funktionshinder. Den ska bland annat klargöra om målgruppen ska tillhöra socialpsykiatri eller personer med funktionsnedsättningar. Tillsammans med stadsdelarna Södermalm, Skarpnäck och Farsta har vi genomfört en inventering av målgruppen och ett samtal förs med landstingets psykiatri om hur vi ska samverka i vården för dessa personer. Inom förvaltningen

har vi ett fungerande samarbete mellan individ- och familjeomsorgen och avdelningen för personer med funktionsnedsättningar.

I en mindre omfattning samverkar vi även med föreningar och intresseorganisationer t.ex. med Röda korset när det gäller skyddat boende för misshandlade kvinnor. Genom bidrag till föreningar som verkar för missbrukare och barn till missbrukare kan vi ge ett visst stöd. Nyligen kontaktades, på initiativ av stadsdelsnämndens ordförande, föreningar som är verksamma inom stadsdelen. Detta kan förhoppningsvis leda vidare till mer samverkan.

Uppföljning

Avdelningen har i verksamhetsberättelsen för 2007 bl.a. redovisat budgetutfall och nyckeltal för vissa prestationer. På grund av olika dokumentations- och budgettekniska rutiner i Enskede- Årsta stadsdelsförvaltning och Vantörs stadsdelsförvaltning samt den relativt korta tid som den nya förvaltningen funnits är resultaten och slutsatserna något osäkra.

Vi kan emellertid bl.a. se att det totala antalet vårddyggn per barn/ungdom har minskat och att det totala antalet barn/ungdomar per 1000 invånare i åldern 0 – 19 år som placerats också har minskat. Kostnaden per vårddyggn har dock ökat liksom kostnaden per barn/ungdom. Individ- och familjeomsorgens totala kostnad inklusive vuxenvården minskade med 1,8 mnkr mellan åren 2006 och 2007. Vi fortsätter kontinuerligt med att utveckla instrument för uppföljning av såväl kostnader som kvalitet inom verksamheten.

Arbetsmiljöarbete

Efter det att alla arbetsledartjänster kunnat besättas och arbetsgrupperna fått gemensamma lokaler har man både inom arbetsgrupperna och inom enheten kommit igång med en samverkansdialog. Arbetsgrupperna träffas en gång i veckan för ”interna” frågor och hela enheten en gång i månaden för ”gemensamma” frågor. Avdelningen har därutöver en skyddskommitté varje månad. Under en pressad period är arbetsmiljö- och arbetsbelastningsfrågorna mycket viktiga att diskutera. Vid medarbetarsamtalen framför många att det är betydligt lättare att få ett reellt inflytande i arbetsgrupperna än vad det är i den stora enheten. Företagshälsovården har engagerats för en riktad skyddsron och länsstyrelsen håller för närvarande på med en granskning av barn- och ungdomsenhetens arbete. Förhoppningsvis kan både företagshälsovårdens och länsstyrelsens slutsatser vara en hjälp i det fortsatta arbetet.

Bilagor

1. Utredningsmodell
2. Mottagningsgruppens arbetet
3. Tjänsteutlåtande 2007 07 05